

УДК 111.085

Запольська А.С.¹, Коваль В.М.²

¹студ. гр. УФКС-310 НУ «Запорізька політехніка»

²старш. викл. кафедри філософії НУ «Запорізька політехніка»

ПОНЯТТЯ КРАСИ В ЕПОХУ АНТИЧНОСТІ

«Медуза символізує красу і рокові чари античної давньогрецької класики, як у мистецтві, так і у філософії, вона синтез краси та простоти, яка в прямому сенсі паралізує і навіть гіпнотизує»

Джанні Версаче

В нашому світі є поняття, що краса – це поняття суб'єктивне, але завжди були та будуть стандарти краси. Одним з перших, хто намагався пояснити своє бачення краси був Піфагор, він говорив, що головні риси краси – це гармонійність та пропорційність. У Арістотеля були свої думки з приводу краси, він вважав, що краса полягає у правильному співвідношенні окремих частин до цілого. Відповідно до Платона, у нього була зовсім інша думка, він відкинув суб'єктивістські погляди софістів на красу, тому що вони тлумачили прекрасне, як таке, що «приємне на зір і слух». Платон був перший, хто розрізнив істинну й удавану красу. А ось Сократ говорив, що загальний принцип краси, це доцільність, тому що світ влаштований так, що все розумно і гармонійно, будь-яка річ у ньому призначена для якоїсь мети, що робить її прекрасною. «Прекрасне - це те, що завжди корисне», - повчав Сократ, - «але для цього воно має бути саме прекрасним, втіленим у предметі, про корисність якого йдеться.» Саме Сократ став розглядати прекрасне як загальне поняття, відмінне від окремих прекрасних речей. З приводу Геракліта, то він говорить про красу, як єдність протилежностей. «Гармонія – це основа краси, яка має універсальний характер», так про це міркував Геракліт. Гармонія для нього, лежить в основі Космосу, та складає основу людських відносин, також вона присутня у мистецтві.

У Стародавньому Римі ставлення до краси були, як й у Стародавній Греції. У ті часи еталоном жіночої краси була статуя Венери Мілоської. Тоді ідеалом зовнішності був середній зріст, невеликі груди, але широкі стегна з тонкою талією. Носик вважали красивим, якщо він за формою був грецький, очі повинні бути великими, шкіра обов'язково світлою та чистою, без веснянок і родимок. Також дуже цінувалися довгі вії і рожеві щічки. У римлянок не віталось волосся на тілі, а ось у гречанок цінувалася монобров, деякі гречанки навіть підфарбовували брови, щоб вони виглядали густішими, і самі створювали монобров.

У чоловіків теж були стандарти краси. Дуже цінувалися високі чоловіки з прямою поставою, широкими м'язистими плечми та вузьким тазом. Якщо у жінок шкіра повинна була бути світлою, то у чоловіків навпаки, засмаглою. Сильна волохатість на тілі не віталась, таких людей вважали брудними. Були чоловіки, які користувалися косметикою, але таких чоловіків суспільство не дуже сприймало, та називали їх «жінкоподібними».

А якщо людина не підходила під стандарти, то її признавали потворною, та з часом до зовнішніх недоліків людини стали ставитися з розумінням, припинили знущатися, та висміювати таких людей.

В античності звертали увагу не тільки на людську красу, а й на красу мистецтва. Мистецтво (особливо скульптура), за Сократом, передає нам зображення краси не лише тіла людини, але і його душі. Концепція духовної

краси Сократа відрізняється від піфагорської концепції краси, котра мала формальний характер. В піфагорській концепції, красу вбачали в пропорції та в гармонії, а в концепції Сократа, ще й у вираженні душі. Сократ зв'язав прекрасне з людським тісніше, ніж це було у піфагорійців.

Краса грецького мистецтва класичного періоду полягала в тому, що воно відрізнялося простотою і безпосередністю. Навпаки, художнє сприйняття еллінізму – це сприйняття людей рафінованих, досвідчених, знайомих з різними прийомами художньої лексики, таких, що потребують ускладнення художньої мови.

З естетичними уявленнями в період раннього еллінізму виступили школа стоїків та школа епікурейців, хоча спеціально естетичних систем вони не створювали.

На думку стоїків, краса не є корисною чи шкідливою, вона нейтральна. Процес і результат естетичного сприйняття не може бути моральним чи аморальним, але він відрізняється якостями розважальності та цікавості. Художник, на думку стоїків, - це людина, яка весь час створює сама себе.

Античність розробила поняття катарсису, котре означало насамперед переживання краси природи, на підставі якого відбувається очищення та піднесення людського духу.

Катарсична радість відбувається тому, що об'єктивна гармонія пробуджує і приводить у стан руху внутрішню гармонію, змушує душу тріпотіти і світоглядно звеличуватися. Душа гармонійна тому, що гармонійним є видимий та відчутний нами світ краси природи. Вона також складна, безмежна і музична, як і Космос.

Отже, краса є невід'ємним атрибутом і більшій чи меншій мірі істотним аспектом усіх форм людської діяльності.